

C-695/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. szeptember 20.

A kérdést előterjesztő bíróság:Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa
– (CAAD) (Portugália)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2019. szeptember 10.

Felperes:

Rádio Popular – Electrodomésticos, S.A.

Alperes:

Autoridade Tributária e Aduaneira

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás az Autoridade Tributária e Aduaneira (adó- és vámhatóság; a továbbiakban: adóhatóság) által a 2014-es, 2015-ös, 2016-os és 2017-es adóévre vonatkozóan kibocsátott, a héát és az adott kamatokat megállapító határozatokra irányul, a felperes Rádio Popular, S.A.-nak a jótállás meghosszabbításával kapcsolatos ügyletek területén végzett tevékenységével kapcsolatban.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Az EUMSZ 267. cikk alapján előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya annak tisztázása, hogy a felperes Rádio Popular S.A. helyzete a jótállások meghosszabbítása terén végzett tevékenységet illetően a Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado (héatörvénykönyv; a továbbiakban: CIVA) 23. cikkének (5) bekezdése hatálya alá tartozik-e a levonási hányad kiszámításának kizárása szempontjából.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Pénzügyi ügyletnek minősülnek-e az elektromos háztartási készülékek meghosszabbított jótállására vonatkozó, azon értékesítési közvetítő ügyletek, amelyeket egy olyan héaalany végez, amelynek fő tevékenysége elektromos háztartási készülékeknek a fogyasztó részére történő értékesítése, vagy a semlegesség és a tisztességtelen verseny tilalma elvének értelmében azok ugyanezen ügyletekkel egyenértékűnek minősülnek-e azok értékének a levonási hányad kiszámítása során történő kizárása tekintetében a 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 135. cikke (1) bekezdésének b) vagy c) pontja alapján?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (héairányelv) 135., 173. és 174. cikke

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado (héatörvénykönyv; a továbbiakban: CIVA) 23. cikke

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A Rádio Popular – Electrodomésticos, S.A. (a továbbiakban: felperes) Maia városában székhellyel rendelkező olyan vállalkozás, amelynek fő tevékenysége elektromos háztartási készülékek, és informatikai, illetve távközlési cikkek értékesítése. A felperes az elektromos háztartási készülékek általa végzett értékesítése során az ügyfél kérésére meghosszabbított jótállásokat is értékesít, amelyek az ügyfél részére az eredeti jótállás meghosszabbítását biztosítják a márka beszállítójának a terhére, oly módon, hogy a felperes közvetítőként jár el a biztosítótársaság és a végső ügyfél között.
- 2 A felperes nem számít fel héát a meghosszabbított jótállások értékesítési tevékenységével kapcsolatban, de levonja a teljes körű tevékenységének végzéséhez beszerzett adóköteles termékek és igénybe vett adóköteles szolgáltatások után fizetett héa teljes összegét.
- 3 Az adóhatóság adóellenőrzést folytatott le héa adónemben a 2014-es és a 2015-es adóévre vonatkozóan, amelyet később kiterjesztett a 2016-es és a 2017-es adóévre is.
- 4 Az adóellenőrzésről szóló jelentésben az adóhatóság megállapította, hogy amennyiben a Rádio Popular által végzett, a jótállás meghosszabbítására irányuló ügyletek nem minősülnek pénzügyi ügyletnek, nem kell a CIVA 23. cikkének (5) bekezdését alkalmazni, ezért az említett cikk (1) bekezdésének b) pontja

szerinti levonási hányad kiszámításának hatálya alá tartozik. Azt is hozzátette, hogy e szabály semmi esetre sem alkalmazható a felperes által végzett, a jótállás meghosszabbítására irányuló ügyletek szokásos jellegére tekintettel, ami teljes mértékben kizárja annak lehetőségét, hogy az adóalany tevékenysége kiegészítő jellegűnek minősüljön. Következésképpen és a CIVA 23. cikke (5) bekezdésének b) pontja alapján a vegyes használatú termékek beszerzése és szolgáltatások igénybevétele után fizetett adó csak olyan százalékos arányban (arányos levonás) vonható le, amely a levonásra jogosító ügyletek éves értékének felel meg.

- 5 Az ellenőrzések alapján az adóhatóság összesen 356 433,05 euró összegű (328 107,08 euró héa jogcímén és 28 325,97 euró kamatok jogcímén) héát és a vonatkozó kamatokat megállapító határozatokat hozott.
- 6 2019. január 24-én a felperes azt kérte a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy semmisítse meg a 2014-es, 2015-ös, 2016-os és 2017-es adóévre vonatkozóan a héát és az adott kamatokat megállapító határozatokat, és kötelezze az adóhatóságot az esedékessé vált kamatok megfizetésére.
- 7 Az adóhatóság válaszában arra hivatkozott, hogy a választottbírósi eljárás megindítása iránti kérelmet el kell utasítani, és az eljárást az Európai Unió Bíróságának az előterjesztett érdemi jogkérdésekben történő döntéshozataláig fel kell függeszteni.

Az alapeljárás feleinek főbb érvei

- 8 A felperes azt állítja, hogy közvetítői tevékenysége tevékenységének egészéhez viszonyítva pusztán szórványos, tehát marginális, mivel a 2014-es, 2015-ös, 2016-os és 2017-es adóévben az éves árbevétel 4%-át, 4%-át, 5%-át, illetve 4%-át vette ki, emberi erőforrásainak csak egy elenyészően kis százalékát vette igénybe, amely százalékos arány az anyagi erőforrások szempontjából gyakorlatilag nem létezőnek tekinthető.
- 9 A pénzügyi ügylet fogalmát a CIVA 23. cikkének (5) bekezdése szerint tágan kell értelmezni, a héasemlegesség elve alapján a biztosítási és viszontbiztosítási tevékenységeket is beleértve; a biztosítási ügyleteket a pénzügyi ügyletek közé sorolják, különösen a portugál gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere alapján, és a biztosítótársaságokat tág értelemben vett pénzügyi intézménynek tekintik, a portugál pénzügyi rendszer hármas tagozódására figyelemmel: bankok, tőzsde és a biztosítók.
- 10 A pénzügyi ügyletekre vonatkozó adómentesség, a biztosítási és viszontbiztosítási ügyleteket is ideértve, jelenleg a héairányelv 135. cikkének (1) bekezdésében szerepel.
- 11 A héalevonási jog olyan alapvető jog, amely kizárólag azon esetekben korlátozható, amelyekben az uniós jog szabályai és az e területen elismert olyan

általános elvek – mint a joggal való visszaélés [tilalmának] elve – azt kifejezetten megengedik.

- 12 A levonási jog gyakorlása szempontjából a felperes által kiegészítő jelleggel végzett közvetítői tevékenységet olyan kiegészítő pénzügyi tevékenységnek kell minősíteni, amelyet a levonási hányad kiszámítása során figyelmen kívül kell hagyni, mivel a pénzügyi ügylet fogalmát tágan kell értelmezni a héasemlegesség alapvető elve megsértésének terhe mellett..
- 13 Az adóhatóság ellenben az állítja, hogy a Bíróságnak a kiegészítő tevékenység fogalmára vonatkozó EDM-ítéletből (C-77/01, EU:C:2004:243) következő ítélkezési gyakorlatát kell alkalmazni, és úgy véli, hogy a felperes vitatott tevékenysége nem minősülhet kiegészítő jellegűnek, mivel „bár a meghosszabbított jótállás értékesítése csak az árbevétel 4%-át vagy 5%-át képviseli, az e tevékenységből származó nyereség (amely 35% körüli) a 2014. évi és 2015. évi adóévben meghaladta a vállalkozás teljes nyereségét”. Az adóhatóság szerint a felperes saját életképessége a meghosszabbított jótállás értékesítésétől függ.
- 14 Másfelől, a meghosszabbított jótállás értékesítése és a pénzügyi ügyletek között nincs párhuzam. A héairányelv 135. cikke egyértelműen különbséget tesz a biztosítási ügyletek és a pénzügyi ügyletek között oly módon, hogy az a) pontban a biztosítási ügyletekre, a b)–g) pontban pedig a pénzügyi ügyletekre hivatkozik. Így a „biztosítási ügyletek” és a „pénzügyi ügyletek” közötti különbségtétel egyértelműen abból következik, hogy a biztosítási ügyleteket kizárják a héairányelv 174. cikke (2) bekezdése c) pontjának hatálya alól, amely szabály meghatározza a levonási hányad kiszámításának képletét, és amely a CIVA 23. cikkében jut kifejezésre.
- 15 A héairányelv előírja, hogy a levonási hányad kiszámításakor figyelmen kívül kell hagyni a 135. cikk (1) bekezdésének b)–g) pontjában meghatározott ügyletekhez kapcsolódó árbevétel összegét (azaz a pénzügyi ügyleteket), amennyiben kiegészítő jellegű ügyletekről van szó, és ezzel kizárja az a) pontban meghatározott ügyleteket (azaz a biztosítási ügyleteket).
- 16 Másfelől, a meghosszabbított jótállások értékesítése nem tartozik a „pénzügyi ügylet” fogalmába, amint azt a CIVA 23. cikkének (5) bekezdése megköveteli. Az adóhatóság szerint a felperes értelmezése a portugál alkotmánnyal is ellentétes, amennyiben az igazságosság és az egyenlő adójogi bánásmód elvének megsértését képezi, ha a felperest összehasonlítjuk a biztosítási közvetítőkkel, amelyek a finanszírozási költségek viselése ellenére sem vonhatják le a héát.
- 17 Az adóhatóság szerint a felperes által képviselt álláspont a biztosítási közvetítőkkel való tisztességtelen versenyhez is vezet, ami torzulást okozhat az adóalanyok adózásában.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 18 A kérdést előterjesztő bíróságnak azt kell értékelnie és arról kell döntést hoznia, hogy a felperes által a meghosszabbított jótállással kapcsolatban végzett tevékenység a CIVA 23. cikke (5) bekezdésének hatálya alá tartozik-e.
- 19 A felperes elektromos háztartási készülékek értékesítésével foglalkozik, amely tevékenység után héát fizet. Az elektromos háztartási készülékek általa végzett értékesítéséhez kapcsolódóan az ügyfél kérésére meghosszabbított jótállásokat is értékesít, amelyek az ügyfél részére az eredeti jótállás meghosszabbítását biztosítják a márka beszállítójának a terhére, oly módon, hogy a felperes közvetítőként jár el a biztosítótársaság és a végső ügyfél között.
- 20 A felperes nem fizet héát a meghosszabbított jótállások értékesítési tevékenységével kapcsolatban, de levonja az összes tevékenységének végzéséhez beszerzett adóköteles termékek és igénybe vett adóköteles szolgáltatások után fizetett héra teljes összegét.
- 21 A felek között nem vitatott, hogy a jótállások meghosszabbításával kapcsolatos tevékenység a CIVA 9. cikkének (28) bekezdés szerint adómentességet élvez, amely mentesség a *„biztosítási és viszontbiztosítási ügyletekre, valamint a biztosítási ügynökök és képviselők által végzett kapcsolódó szolgáltatásnyújtásokra”* vonatkozik.
- 22 Mivel a jótállás meghosszabbításával kapcsolatos szolgáltatási tevékenység adómentes, a CIVA 20. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján nem keletkeztet levonási jogot.
- 23 Ennek megfelelően olyan helyzetről van szó, amely a CIVA 23. cikke (1) bekezdése b) pontjának hatálya alá sorolható, mivel a felperes termékeket és szolgáltatásokat fordít a 2. cikk (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott gazdasági tevékenység gyakorlásából eredő ügyletek megvalósítására, amely ügyletek egy része nem keletkeztet levonási jogot, és amelyben *„az adót a levonási jogot keletkeztető ügyletek éves összegének megfelelő aránya alapján kell levonni”*.
- 24 A CIVA 23. cikkének (4) bekezdése megállapítja, hogy *„az adólevonás (1) bekezdés b) pontjában megállapított aránya a következő tört eredménye: a számlálóban a 20. cikk (1) bekezdése alapján adólevonásra jogosító tevékenységek adó nélkül számított éves összege szerepel, a nevezőben pedig az adóalany által végzett, a 2. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti gazdasági tevékenységből származó valamennyi értékesítés adó nélkül számított éves összege, ideértve az adóalanyiságot nem eredményező, felszerelési támogatásnak nem minősülő támogatásokat”*.
- 25 Az említett 23. cikk (5) bekezdése azonban e szabály alóli kivételeket is meghatároz, és e számításból egyébként kizárja azon *„pénzügyi ügyleteket, amelyeknek kiegészítő jellegűek az adóalany által gyakorolt tevékenység*

vonatkozásában”, ami azt jelenti, hogy ilyen helyzetekben az azon termékek beszerzése vagy azon szolgáltatások igénybevétele után fizetett hía teljes összege levonható, amelyeket mind a két típusú ügylet megvalósítására használnak fel.

- 26 A felek közötti vita tárgyát az ügyletek e besorolása képezi, mivel a felperes azt állítja, hogy a helyzete az említett 5. cikk hatálya alá tartozik, amennyiben a meghosszabbított jótállások értékesítési ügyletét „*pénzügyi ügyleteknek*” kell minősíteni, és annak az elektromos háztartási készülékek értékesítésére irányuló főtevékenységhez viszonyítva kiegészítő jellegű, míg az adóhatóság szerint az említett ügyletek nem „*pénzügyi jellegűek*” és nem is rendelkeznek kiegészítő jelleggel.
- 27 Mivel a jelen ügy tárgya az uniós jogszabályok értelmezése, a felek azt kérdezik, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel kell-e fordulni az Európai Unió Bíróságához.
- 28 Ha az európai uniós jog értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos kérdés merül fel, a nemzeti bíróságoknak előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteniük. Ha az uniós jog egyértelmű és a Bíróságnak ítélkezési gyakorlatában már van erre korábban hozott ítélete, nem kell a Bírósághoz fordulni.
- 29 Az adóellenőrzésről szóló jelentésből kitűnik, hogy az adóhatóság azon álláspontját, amely az adómegállapító határozatok alapjául szolgál, két indok alapozza meg, amennyiben megállapítást nyer az a tény, miszerint a levonási hányad számításából nem zárható ki a meghosszabbított jótállás értékesítéséből eredő árbevétel összege, ez nem csak abból következik, hogy ezen ügyletek nem minősülnek pénzügyi ügyleteknek, hanem abból is, hogy a CIVA 23. cikkének (5) bekezdésében és a héairányelv 174. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjában előírt rendelkezések értelmében nem minősülnek kiegészítő jellegű tevékenységnek.
- 30 Ennek megfelelően az adóhatóság által a megtámadott adómegállapító határozatok kibocsátása céljából hivatkozott két indok jogszerűségét kell értékelni. Másfelől, annak eldöntése céljából, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kell-e terjeszteni a Bíróság elé, azt kell értékelni, hogy az uniós jog alkalmazása elengedhetetlen-e az ügy elbírálásához, és van-e egyértelmű megoldása az ügynek vagy nem, illetve a Bíróság ítélkezési gyakorlata már vizsgált-e olyan helyzeteket, amelyekben nem szükséges előzetes döntéshozatalra való utalás az 1982. október 6-i CILFIT ítélet (283/81, EU:C:1982:335) szerint.
- 31 A Bíróság ítélkezési gyakorlata egységes annak megállapításában, hogy „egy szolgáltatást akkor kell egy főszolgáltatás járulékos szolgáltatásának tekinteni, ha az nem önálló célként jelenik meg az ügyfelek számára, hanem arra irányul, hogy a gazdasági szereplő főszolgáltatását a lehető legjobb feltételek mellett lehessen igénybe venni”(1999. február 25-i Card Protection Plan Ltd (CPP) ítélet, C-349/96, EU:C:1999:93, 30. pont).

- 32 A Bíróság azt is megállapította, hogy valamely gazdasági tevékenység nem minősülhet a hatodik irányelv 19. cikkének (2) bekezdése értelmében „kiegészítő jellegű” ügyletnek, ha a vállalkozás adóköteles tevékenységének közvetlen, állandó és szükséges részét képezi (1996. július 11-i Régie dauphinoise ítélet, C-306/94, EU:C:1996:290, 22. pont), vagy ha jelentős mértékben igényli héaköteles termékek vagy szolgáltatások felhasználását (2004. április 29-i EDM-ítélet, C-77/01, EU:C:2004:243, 76. pont; 2009. október 29-i NCC Construction Danmark ítélet, C-174/08, EU:C:2009:669).
- 33 A jelen ügyben a felperes fő tevékenysége elektromos háztartási készülékek értékesítésében áll. A kiegészítő tevékenységek (mint például az áruvásárlási hitelezéssel, szállítással, beszereléssel/összeszereléssel, házhozszállítással, otthoni termékbemutatóval és a meghosszabbított jótállás értékesítésével is kapcsolatos szolgáltatások) az ügyfelek számára önmagukban nem jelentenek célt, hanem olyan eszközökről van szó, amely azt szolgálják, hogy az ügyfél a legjobb feltételekkel vehesse igénybe a szolgáltató azon főszolgáltatását, amely az elektromos háztartási készülékek eredeti jótállással történő értékesítését jelenti.
- 34 Ahogyan azt a fent hivatkozott EDM ítélet megállapítja, „bár a hatodik irányelv hatálya alá tartozó pénzügyi ügyletekből származó bevételek nagysága arra utalhat, hogy ezek az ügyletek nem tekinthetők »kiegészítő jellegűnek« ezen irányelv 19. cikkének (2) bekezdése értelmében, az a tény, hogy ezen ügyletekből nagyobb bevétel származik, mint az érintett vállalkozás bejelentett főtevékenységéből, önmagában nem zárhatja ki, hogy ezek »kiegészítő jellegű« ügyleteknek minősüljenek” (78. pont).
- 35 Az idézett ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az uniós jog alapján nem megalapozott az adóhatóság által képviselt azon álláspont, miszerint „ezen ügyletek szokásos jellege [...] teljes mértékben kizárja annak lehetőségét, hogy azokat az adóalany tevékenységét kiegészítő ügyleteknek tekintsék”, és hogy ezen ügyletek azért nem minősülhetnek kiegészítő ügyleteknek, mert azokat „szokásosan végzik és az elért eredmények alapvető részének minősülnek, amely nélkül veszélyben lehetne a vállalkozás életképessége”.
- 36 A jelen ügyben a egyes használatú erőforrásoknak a meghosszabbított jótállásra vonatkozó értékesítési tevékenységben való érintettsége – amely a felperes által igénybe vett, adóköteles termékek vagy szolgáltatások teljes értékének megközelítőleg a 0,62 %-át teszi ki – nyilvánvalóan nagyon alacsony, ezért indokolt, hogy a meghosszabbított jótállásra vonatkozó értékesítési tevékenységet kiegészítő jellegűnek tekintsék az elektromos háztartási készülékek értékesítésére irányuló fő tevékenységhez képest.
- 37 Ennek alapján az adóhatóságnak a meghosszabbított jótállásra vonatkozó értékesítési tevékenység nem kiegészítő jellegére vonatkozó álláspontja ténybeli előfeltételezésekkel kapcsolatos tévedésen alapszik, mivel azt állítja, hogy a meghosszabbított jótállásra vonatkozó értékesítési tevékenység nélkül „veszélyben lehetne a vállalkozás életképessége”, ami nem felel meg a

valóságnak, ez a helyzet a ténybeli előzményekről való döntéshozatal során annak megállapítására vezette a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy „nem nyert bizonyítást az, hogy a felperes életképessége a meghosszabbított jótállás értékesítésétől függne, és az sem, hogy a felperes üzleti modelljét ne lehetne a meghosszabbított jótállás értékesítése nélkül megvalósítani”.

- 38 E megállapítás azonban nem elegendő azon következtetés levonásához, hogy meg kell semmisíteni az adómegállapító határozatokat, mivel az adóhatóság azon tényre is alapítja a határozatokat, hogy a meghosszabbított jótállások értékesítése nem minősülhet „pénzügyi ügyletnek”, a CIVA 23. cikke (5) bekezdése és a héairányelv 174. cikkének (2) bekezdése értelmében.
- 39 Következésképpen, ha megállapítást nyer, hogy a meghosszabbított jótállások értékesítése kiegészítő jellegű a felperesnek az elektromos háztartási készülékek értékesítésében megnyilvánuló tevékenységéhez képest, azt kell meghatározni, hogy „pénzügyi ügyletekről” van-e szó, mivel a CIVA 23. cikkének (5) bekezdése a levonási hányad kiszámításának kizárását az ilyen jellegű ügyletekre korlátozza.
- 40 Bár a jogvita közvetlen tárgya valamely nemzeti jogszabály értelmezési kérdése, ez az uniós jog értelmezésére irányuló kérdésként jelenik meg, mivel a 23. cikk (5) bekezdése a héairányelv 174. cikke (2) bekezdésének b) pontját ülteti át a nemzeti jogba.
- 41 Nem ismert a Bíróságnak azon kérdésre vonatkozó korábbi olyan ítélkezési gyakorlata, miszerint a meghosszabbított jótállási ügyletek pénzügyi jelleggel rendelkeznek-e vagy sem, és úgy tűnik, hogy az említett kérdésnek nincs egyértelmű megoldása.
- 42 Relevánsnak tűnnek ugyanis a felperes arra vonatkozó érvei, hogy a biztosítás közvetítési ügyletek a „pénzügyi ügyletek” fogalma alá tartoznak, vagy legalábbis a „pénzügyi ügyletekkel” egyenértékűnek tekintendők a héasemlegesség és a versenytorzítás tilalma elvének következtében.
- 43 Az adóhatóság által hivatkozott azon tény azonban, miszerint a héairányelv 174. cikke (2) bekezdésének c) pontja a „135. cikk (1) bekezdésének b)-g) pontjában meghatározott ügyletekre” vonatkozna, nem pedig a) pontra, amely adómenteséget ír elő „a biztosítási és viszontbiztosítási ügyletekre, beleértve az ehhez tartozó biztosítási ügynöki és képviselői szolgáltatásokat”, a jogalkotó azon szándékának megnyilvánulásaként értelmezhető, hogy a levonási hányad kiszámításából nem zárja ki a biztosítási ügyletekre vonatkozó árbevételt.
- 44 A fenti megállapításokra tekintettel előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kell előterjeszteni a Bírósághoz. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megfogalmazásakor már figyelembe vette azt, amit a meghosszabbított jótállásra vonatkozó értékesítési tevékenységének kiegészítő jellegével kapcsolatban már megállapított.